

Asia: VN/35729/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaalihuoltolain ja siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Taustatiedot lausunnonantajalta

Edustan

Muu järjestö tai yhdistys

Lausunnonantajan lausunto

1 Onko ehdotus kokonaisuudessaan kannatettava?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

Myönteistä on suunnitelma lainsäädännön yksinkertaistamisesta ja kokoamisesta yhteen lakiin. Myös tavoite selkiyttää sosiaalihuollon ja työvoimaviranomaisten työnjakoa sekä palvelun joustavuuden ja räätälöinnin mahdollisuutta. Suunnitelman heikkoutena näemme, ettei ehdotus pohjaa tutkittuun tietoon, vaan esimerkiksi suunnitelmassa kuntouttavan työtoiminnan lakkauttamisesta viitataan yhteen kyselyyn ja summittaisiin arvioihin. Kerrannaiskustannuksia ei niinkään ole laskettu eikä niitä ole pystytty tarkasti arvioimaan. Pelkona on, että toivottua säästöä ei synny, vaan heikosti työllistettävässä asemassa olevien kustannukset siirtyvät terveydenhuollon korjaaviin toimenpiteisiin ja kasvattavat erityisesti mielenterveys- ja päihdepalvelujen jo aiemmin suurta kuormaa.

2 Vastaavatko ehdotukset esityksen tavoitteita?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti esityksen tavoitteista?

-

3 Lausuntopalaute luvusta 1, onko erityistä tukea tarvitsevaa asiakasta koskeva pykäläesitys 5 a § kannatettava?

-

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

4 Lausuntopalaute luvusta 2, onko erillinen hyvinvoinnin edistämistä koskeva 10 a § kannatettava?

-

Perustelut tiiviisti esityksen kannatettavuudesta?

-

5 Lausuntopalaute luvusta 3 - sosiaalityö ja sosiaaliohjaus: Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

-

Perustelut tiiviisti?

-

6 Lausuntopalaute luvusta 3 - lapsiperhepalvelu: Onko ehdotus uudesta lapsiperhepalvelusta ja siihen sisältyvästä taloudellisesta tuesta selkeä ja toteutettavissa oleva?

-

Perustelut tiiviisti?

-

7 Lausuntopalaute luvusta 3 - Onko ehdotus uudesta työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelusta selkeä ja toteutettavissa oleva?

Osittain kyllä

Perustelut tiiviisti?

Työkäisten toimintakyvyn ja osallisuuden tuen palvelun tavoitteet ovat sinänsä kannatettavia, mutta palvelun sisältö, rahoitus ja toteutus jättävät kysymyksiä. Suunniteltu siirtymäaikataulu on hyvin tiukka hyvän lopputuloksen aikaansaamiseksi. Rinnakkain päätöksentekoon tulevan työkäisiin kohdistuvan TEM:ön ehdotuksen kanssa on runsaasti avaamattomia yhdyspintoja: mm. asiakasohjaus, asiakkaiden luokittelu palvelujen välillä ja siirtymissä työ- ja toimintakyvyn sekä palveluntarpeiden mukaan. Tämä vaatii kaikkien sektoreiden rakenteiden ja työntekijöiden osaamisen vahvistamista. Työllistymisen monialaisen edistämisen yhteistoimintamallia (TYM) voidaan pitää esimerkkinä hyvästä yhteistoiminnasta. Sitä on kehitetty jo kahden vuosikymmenen ajan. Samantyylistä yhteistyötä voitaisiin toteuttaa myös keveämmällä tavalla, mikäli resursseja kohdennettaisiin rakenteiden ja vaikuttavien toimintamallien ytimiin.

Tärkeää on, että voitaisiin kehittää sekä toimintakykyä ylläpitäviä palveluita että työkykyä vahvistavia palveluita. Työpajatoiminta on hyvä alusta kehittää työ- ja toimintakyvyn arviointia

aidoissa työolosuhteissa. Olisi tärkeä sopia ja kehittää yhteisiä mittareita, jotka tukisivat palvelujen yhteensovittamista ja onnistuneiden palvelupolkujen muodostumista.

Esitetyn palvelun tulisi olla asiakkaalle velvoittavaa ja vastikkeellista. Kyseessä olevalle kohderyhmälle on tyypillistä mm. eri syistä johtuva oman toiminnanohjauksen haasteellisuus. Kuntoutumisprosessiin sitoutuminen kunkin oman työ- ja toimintakyvyn mukaisesti on tärkeä edistymisen tavoite ja mittari. Julkisen järjestelmän tulisi myös huolehtia riittävä vastike toimintaan osallistumisesta, jotta osallistuminen on mahdollista (matka- ja kulukorvaukset).

Täsmätyökykyisen ja pitkään työttömänä olleen henkilön kuntoutumis-, kouluttautumis- ja työllistymispolku ei toteudu hyvin ilman integroituja sote-, kuntoutus- ja työllisyyspalveluja. Siirtymävaiheet ovat kriittisiä. Huomiota tulisi kiinnittää sosiaalipalvelujen vaiheessa erityisesti terveys- ja kuntoutuspalvelujen yhteensovittamiseen ja työllistymisen yhdyspinnassa vahvaan työhönvalmennukselliseen tukeen. Kouluttautuminen on tutkitusti paras ja tehokkain syrjäytymisen ehkäisykeino erityisesti nuorilla. Tässä yhdyspinnassa tulisi kiinnittää huomiota siihen, että kouluttautumisen alkaessa tarvittavat sote-palvelut olisivat aktiivisia ja terveydentila vakiintunut.

Nykyisen sosiaalipalveluna tuotetun kuntouttavan työtoiminnan aikana toimintaa on kehitetty aktiivisesti hyvinvointialueen ja palvelua tuottavien järjestöjen kesken. On tärkeää jatkaa aktiivista kehittämistä ja laajentaa sitä kattamaan prosessien eri vaiheet. Järjestökentällä on sekä osaamista että motivaatiota palveluiden yhteiskehittämiseen. Erityistä huomiota tulisi kohdistaa työmarkkinoiden mahdollisuuksiin tarjota työmahdollisuuksia täsmätyökykyisille ja järjestöt voisivat olla kehittämistyössä aktiivisena osallistujana.

Palveluntuottajille tulee huolehtia asianmukainen korvaus tarkasti lainsäädännöllä ohjatun palvelun henkilöstö-, tila- ja muiden resurssien ylläpitämisestä ja laadukkaasta ohjauksesta. Tällä hetkellä käytössä oleva läsnäolopäivien mukaan tuleva korvaus (esim. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue) ei ole mahdollinen, mikäli palvelu ei ole velvoittavaa.

8 Muu lausuntopalaute lukuun 3?

-

9 Lausuntopalaute sosiaalihuollon toteuttamisen alkuvaiheessa: neuvonta ja ohjaus, vireilletulo ja sosiaalihuollon asiakkuus, yhteyden saaminen sosiaalihuoltoon ja tuen tarpeen arviointi (luvut 2 ja 4) Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

-

Perustelut tiiviisti?

-

10 Lausuntopalaute luvusta 4 – asiakassuunnitelma ja omatyöntekijä? Ovatko ehdotukset selkeitä ja toteutettavissa olevia?

-

Perustelut tiiviisti?

-

11 Lausuntopalaute luvusta 4 - erityistä tukea tarvitsevan lapsen sosiaalityöntekijän asiakasmitoitus. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

-

Perustelut tiiviisti?

-

12 Muu lausuntopalaute lukuun 4?

-

13 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalityöntekijän erityiset tehtävät. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

-

Perustelut tiiviisti?

-

14 Lausuntopalaute luvusta 5 - sosiaalihuollosta vastaava viranhaltija. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

-

Perustelut tiiviisti?

-

15 Lausuntopalaute sosiaalihuollon asiakastietojen kirjaamisesta. Onko ehdotus selkeä ja toteuttavissa oleva?

-

Perustelut tiiviisti?

-

16 Lausuntopalaute asiakasmaksuihin ehdotetuista muutoksista?

-

17 Lausuntopalaute muista säädösmuutosehdotuksista?

-

18 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten taloudellisista vaikutuksista?

-

Perustelut tiiviisti?

-

19 Antaako esitysluonnos riittävän ja oikean kuvan lakiehdotusten muista vaikutuksista ja yhteisvaikutuksista?

-

Perustelut tiiviisti?

-

Siira Tarja
Kulttuurivoimala Culture Power Station ry - Tarja Siira,
YTM,palvelukoordinaattori, Niina Garoés, sosionomi (AMK)